

לשנה
טובה

ערתו לינמא: ועוודי חנקיות מנשא. אלילים" ובעיקר • גליון מס' 28 • חשדו תש"ל • ספטמבר 1969

יום א ים

הימאיון אלום

הווייה ימית מוכהקת היתה מנת-חלקם של אנשי צוות "תל-אביב", אשר חשה בהיותה מול הופי אלג'יר, לעזרתה של אניה הולנדית מוכעת. בהגיעם לאזור המביעה משו אנשי האניה הישראלית מן הים את צוותה של האניה ההולנדית שירדה למצור-לות. הניצולים זכו על סיפונה של "תל אביב" לטיפול מסור, הובאו לחיפה ומסנה חזרו במיסה לאירופה. בצאתה מהיפה הורה לארצות הכי-רית ובהיותה במרחק של 350 מייל מחופי ישראל, נזקקה "תל אביב" עצמה לסיוע, כאשר רכיחוכלה יצחק הורביץ נתקף בכאבים עזים והיה הכרה להחזירו לחוף ולהחישו לבית החולים. במקרה זה נחלץ לעזרה היל-הים הישראלי, אשר נאות, ללא די-הויים, לשגר לקראת האניה, ששינתה את הקורס, ספינה מחירה שתיטול את רב-החובל.

כתבות על שתי הפרשיות תמצא בעמודים הבאים של גליון זה.

*

הרכה דברים מענינים את הימאים שלנו, ולא סוד הוא כי אחד המענינים ביותר הוא... תלושי-המשכורת. הי-לוקש המפורסם. לרבים ממקבלי השכר בארץ ולאו דווקא ימאים, תלושי המשכורת הינו, במקרים רבים, מעין תשכין, שלא תמיד מצליחים לפתור אותו במלואו. במגמה לזרו את הזמן הדרוש בהכנת תלושי המשכורת ולעשותו ברור יותר לימאי, החלה החברה החל מאפריל שנה זו להשת-מש במחשב י.ב.מ. למטרה זו.

פרטים על השיטה החדשה והסכר סקוף על פרוש סימוניה, תמצאו בכי-תכתו של מנהל מדור החשבונות המתפרסמת באחד העמודים הבאים.

*

מאז קום המדינה נמנעו מימאים השוהים בלב ים אחת מזכויותיו המי-קודשות ביותר של האזרח — זכות הבחירה לכנסת. עוול זה, שלהסרתו קדמו מאבקים ממושכים, תוקן עתה כאשר זכות הבחירה הוענקה גם לי-מאי הישראלי השוהה בלב ים. על כל אניה ישראלית, בה מצויים לפחות

חלפה שנה

ושנה חדשה מקדמת פנינו כשאנו מצויים במאבק בטחוני רצוף

לאורך הגבולות ולעתים בתוככי המדינה. צו העירנות הבטחונית שהפך מנת חלקה של המדינה כולה, לא פסח על הספנות והוא חל גם על אניותינו באשר הן שם. ואף על פי כן, גברה הפעילות הכלכלית שלנו, לא חדלו מלאכת הבנין, הבסוס וההתרחבות בכל ענפי המשק, ובכלל זה בתחום הספנות. לחברתנו נוספה בשנה שחלפה אניית הצובר החדשה "הר שגיא" בעלת מעמס של כ-78,000 טון, שנבנתה עבורנו באנגליה.

אני מאחל לכל ימאינו, לעובדי החברה ובני משפ-חותיהם, שבשנה זו נמשיך במלאכת הבנין והפתוח, שתהא שנה זו שנת מפנה, אשר תגלה ניצנים ראשונים לקראת שלום ומנוחה לעם ישראל בכל אתר ואתר.

Cykes

שנה טובה וברוכה

רפאל רקנאטי
מנהל כללי

14 ימאים ישראלים בעלי זכות כחי-רה, תוצב קלפי, לתוכו יוכל הימאי לשלשל את פתק הבחירה שלו ביום זה. ה-23 באוקטובר ש.ז.

המערכת

חזר משרד התחבורה בדבר זכות הבחירה של הימאי בלב ים

חיפה, י"ז בתמוז תשכ"ט
3 ביולי 1969
4/7/9-682

לכבוד

1. קברניטי האניות בצי הסוחר הישראלי
2. הימאים המפליגים באניות
3. חברות הספנות — מר י. רקנטי
4. האיגוד הארצי לימאים.

א. נ.

הנדון: בחירות לכנסת השביעית — ימאים באניות צי הסוחר הישראלי נתבקשנה בשם ועדת הבחירות המרכזית לכנסת השביעית, להביא לידיעת הימאים המפליגים באניות צי הסוחר הישראלי את הפרטים הבאים: —

1. הבחירות לכנסת באניות יתקיימו ב-23 באוקטובר ש.ז.
  2. בכל אניה בה ימצאו 14 ישראלים ויותר תוצב קלפי לבחירות.
  3. על כל ימאי יהיה להציג בפני ועדת הקלפי באניה תעודת זהות או פנקס זיהוי בעת ההצבעה.
  4. חוק הבחירות, התקנות והנהלים לביצוע וארגון הבחירות באניות — יועברו בימים הקרובים לכל אחת מהאניות.
- מצאתי לנכון להדגיש כי אין חוק הבחירות מכיר בפנקס הימאי לצורך הבחירות ולכן חשוב שכל ימאי לפני הפלגתו, בסמוך לתאריך הבחירות, יזכור להצטייד בתעודת זהות.

אבקש לפרסם פרטים אלה בלוחות המודעות של האניה ולהביא זאת לידיעת כל הימאים בצי הסוחר הישראלי.

בכבוד רב,

זאב פריד

מנהל המחלקה לכה אדם ימי

ש"ש
מאמץ

- לחובל שני יעקב קלמר — א/מ הר קסטל —
ד"ש מאמא (למעלה משמאל).
-
- ליצחק דיסו — רב שמונים א/מ הר-שניא —
ד"ש מההורים והאח. (באמצע).
-
- למכונאי שני חיים יפרח — א/מ הר קסטל —
ד"ש מההורים (למטה משמאל).
-
- ליהושע חסון — א/מ הר קסטל — ד"ש
מההורים (למטה).

זקור על...

אורי
רזאל

את הקצין הראשון אורי רזאל — בחור תכול־מבטים, בעל זקן־סנטר קצר והליכות נימוסין טובות — פגשנו בבית הוריו בירושלים. זה עתה חור משחיית בוקר מרעננת באחת מבריכות השחייה של העיר, והוא שופע גינהות ושביעות־רצון מהופשת־החוף שלו. ישבנו במרפסת הבית, לגמנו צונגין ושמענו סיפורים על חופיה ונהרותיה של הולנד, הולנד — מקום הולדתו של אורי רזאל, הולנד — המקום בו התאהב בים ובשייט, הולנד — המקום בו החליט, שכאשר יתבגר, יהיה ימאי.

אורי רזאל נולד מול גופים של מים, מפרשיות וסירות־מנוע. כילד אהב לבקר בגמלי סביבתו, לשוט בנהרות, להשקיף על אניות היוצאות למרחקים. הוא עוד זוכר את טקס השקתה של האניה היש־ראלית הראשונה ברוטרדאם. הוא היה אז בן 8 ואביו, שכיהן באותה תקופה כיו"ר התנועה הציונית בהולנד, נטל לטקס. "זה היה טעמד מרגש מאוד, — נזכר היום אורי רזאל — אניה ישראל־לית, דגל ישראל, אנשים מישראל". מקץ זמן לא רב עולה המשפחה לישראל. ובאותה עת כבר יודע אורי רזאל כי עתידו בים. עם סיימו את בית־הספר העממי הוא יוצא לעכו, לבית־ספר לקציני־ים. לאחר 4 שנות לימוד הוא מתגייס לחיל־הים ועם שחרורו פונה ל"אליים", מרבית חברי למחזור, שהחליטו ללכת לציר־הסוחר בחרו "אליים". שמענו כי זו חברה טובה ומסודרת, השוקדת על טיפוח קשרים הדוקים בין ההנהלה לבין העובדים. אלה שבהרו ללכת לחברות אחרות, עשו זאת מפני שרצו לעבוד בקווים קצרים.

וכן, באוקטובר 1963 עולה אורי רזאל ל"הר־תבור" בתור קדט. ההפלגה הראשונה, — נזכר אורי — היתה לקרפוס־כריסטי. לקחנו משם גר־עינים והפלגנו חזרה לחיפה. לאחר מכן הפלגנו בין אירופה לאמריקה ולאחר 5 חודשים קיבלתי "פרמיט" והתחלתי לשרת כשלישי אחרי למעלה משנה בים ירדתי לחופשת חוף ועליתי על "הר־כרמל", שם

כבר שרתי כקצין־שני. מהכרמל עברתי להר־סיני, הפלגנו בין הים הקריבי לבין ניו־אורליאנס, כשהגיעה הר־סיני ארצה ירדתי ממנה כדי לעבור בחינות של קצין־שני. את חופשתו הבאה תיכנן לבלות על פני... המים.

זה קצת מוזר אולי, — מתחייך אורי רזאל — אבל החובי שלי הוא שיוט מפד רשים. זה דומה לנהג אוטובוס שבזמן הפנאי שלו אוהב לנסוע במכונית הפרטית הקטנה שלו. החלטתי לבלות את החופשה הבאה שלי על גבי מפרשית. ביקשתי מהחברה שבפעם הבאה שאצא לחופשה יורידו אותי באירופה. החברה נענתה לבקשתי. עליתי על "הר־רמון" תוך ידיעה שכעבור חצי שנה ארד ממנה באחד הנמלים באירופה.

קצין ראשון אורי רזאל

ההפלגה על "הר־תבור" זכורה לאורי רזאל כאחת הנעימות שהיו לו עד כה. "קודם כל, — הוא אומר — התבור היא אניה נחמדה כשלעצמה ובאותה הפלגה שרת עליה צוות שרובו צעירים, רובו מן המובחרים שבשרות החברה וכמעט כולם ישראלים. עשינו הקפה כמעט מסביב לעולם. יצאנו מברמן, באקוואדור הטענו בננות והפלגנו לניו־זילנד. היתה זו הפעם הראשונה, כך נדמה לי, שאניה ישראלית הגיעה לניו־זילנד ואנשי הקהילה היהודית שם ממש יצאו מכליהם לארח אותנו ולהנעים לנו את שהותנו במקומותיהם. הם ערכו לנו מסיבות על החוף ואנו ערכנו להם מסיבות על האניה. הם אירגנו למעננו טיולים בארצם. יצאנו למסעות־צייד ובמשך עשרה ימים עשינו ממש חיים משוגעים. מניו־זילנד הפלגנו

לטסמניה ומשם למלבורן שבאוסטרליה. גם במלבורן "התנפלו" עלינו היהודים ועשו הכל כדי להנעים עלינו את הומוק עם מטען של פירות הפלגנו מאוסטרליה לסקנדינביה, כשאנו עוצרים בדרך. לצורך הידלוק, בלאס־פאלמאס.

כשעגנה האניה בגרמניה ירד אורי רזאל לחופשתו ומיד ניגש לבצע את חלום מו: מסע במפרשית בין איי היס־התיכון. הוא הגיע ליוון, רכש יאכטה קטנה, באורך של 9 מטרים, קרא לה "פאני", על שם אמו ושלה שני מברקים ארצה: אחד לחברו הטוב ואחד להוריו. הוא הוזמן אותם להצטרף למסע־השייט שלו. האב והאם, שניהם בעלי השכלה אקדמאית (האב משמש כפרופסור לשפות קלאסיות), נאותו לבוא. גם החבר, וכך יצאה לה "פאני" לאיי־יוון, כשאל המשפחה והחבר נלוות שתי תיירות, שאתן נפגשו בתאונה. כחודשיים ארכה ההפלגה ביאכטה בין האיים היווניים והתורכים ובסופו של המסע הגיעו השייטים לנמל חיפה. אורי מכר את היאכטתו וחזר ל"אוטובוס" — אל אניות־הסוחר. בשנה שעברה ירד שוב לחוף, הפעם לצורך השתלמות ובהינתן לקבל רישוי כקצין־ראשון. לאחר שזכה בדרגה החדשה עלה על "הר־תבור", האניה הראשונה של חברת אליים עליה הפליג בראשית דרכו, כשעוד שימש כקדט.

גם בהפלגה זו היינו במקומות יפים ומעניינים, אלא שהפעם לא יכולתי למצוא את מלוא התנאה להיות קצין־ראשון. זו כבר אחריות רבה, עיסוקים רבים וטרדות רבות בנמל. ככל שהדרגה גבוהה יותר, ההנאה בחוף קטנה יותר והזמן שבר־הר לחופשי מועט: אבל עוד לא פגשתי אף קצין המוכן להישאר בדרגה נמוכה בגלל סיבה זו..."

אורי רזאל אוהב את הים, אוהב את עבודתו ומוצא בה סיפוק רב. המסעות הארוכים וההעדרות הממושכות מהבית אינם מכבידים עליו. אחרי ככלות הכל, הוא עדיין רווק. חווייה גדולה נגרמת לו כל אימת שאנייתו מגיעה להולנד. הוא נזכר אז בימי ילדותו, בטויליו אל הנמלים והמעגנים, בשיוטיו בנהרות ובתעלות ובחלומות להיות ימאי — חלום שהתגשם.

כל אימת שהוא מגיע להולנד, הוא יוצא לבקר בביתה של משפחה הולנדית מסויימת — אותה משפחה אשר בתקופת הכיבוש הנאצי החביאה אותו ואשר לה הוא חב את חייו. "שנתיים כמעט הייתי אצלם, בעודי ממש תינוק: אינני זוכר כמור בן את כל הפרשה, רק מסיפורים, אבי ואמי החבאו באחד הכפרים ובמשך אותן השנתיים לקחו אותי פעמים מספר לאותן כפר, כדי שיראו אותי. היו מעבירים אותי לשם בתוך טל כביסה. עם המשפחה ההולנדית שהחביאה אותי וגידלה אותי במשך אותן שנתיים אנו שומרים עד היום על קשר אמיץ. הם כבר ביקרו אצלנו בארץ ואף נטעו עצים בשדרת חסידי

תלוש השכורת חדש

י. קרספין, מנהל מדור החשבונות

מאת י. קרספין

לעובדים רבים, ולאודווקא ליורדי-ים, תלוש המשכורת, הקרוי בסלאנג שלנו „לוקש“, הוא במקרים רבים תשבץ, שלא תמיד מצליחים לפענח אותו. עתה, עם השתלטות עידן המחשבים, הולך התלוש המאורך, הוא ה„לוקש“, לעולמו ואת מקומו תופש התלוש הממוכן.

במגמה ליעל את התהליך, לחסוך בכוח־אדם, לקצר את התהליך ולעשות את פרוט־השכר והניכויים למיניהם בהי־רים ומובנים, הלך גם התלוש הירוק לער־למו ובמקומו בא השימוש במחשב האלקט־רוני של י.ב.מ. אימצנו לעצמנו את עקרון ה־חברה והוא להתקדם עם הזמן ול־נצל את התפתחות הטכנולוגיה. מט־רתנו הושגה במלואה על ידי שימוש במחשב האלקטרוני של י.ב.מ.

כרטיס חישובי השכר והניכויים החדש הינו קטן יותר מקודמיו ויחד עם זאת „מ־בן“ יותר.

מאחר וחווה העבודה של הימאים הוא מן הסבוכים שבחוויה העבודה (שעות נר־ספות, שערי חליפין של מטבע, סוג הא־ניה, הסדרים מיוחדים עם שלטונות המס, קו־הפלגה, דריגות להלכה ולמעשה ועוד ועוד), היה צורך „ללמד“ את המחשב כ־50 הישובים שונים של ניכויי מס־הכ־נסה, החלים על סוגים שונים של ימאים, בהתאם לנתונים הנזכרים לעיל. כמו כן היה צורך להזין את המחשב בשפע של נתונים בלתי־אחידים לגבי הפרשות הי־מאי לתשלום למוסדות השונים. החל מבי־טוח לאומי וכלה בקופת־חולים.

נביא כאן לדוגמה רק קטע זעיר ממכ־לול סבך התחשיבים:

לניכוי מס הכנסה וקרן פנסיה	3.50 ל"י
הדולר הוא	
לניכוי והפרשות לביטוח לאומי	1.75 ל"י
בהתאם להכנסתו של הימאי	
עד	3.50 ל"י
לניכוי מס אחיד הדולר הוא	0.42 ל"י
להפרשה לחס חקביל הדולר הוא	1.04 ל"י

כאן המקום להביא לידיעת ימאינו־שניכוי מס הכנסה יעשה מעתה על בסיס השכר המצטבר, כלומר הנכוי יותאם בכל־פעם לחשבון האחרון של המשכורת שיוכ־ן.

לגבי עובדי אליים הלך ה„לוקש“ לעולמו כבר ב־1964. את מקומו ירש או־תלוש־ירוק, שפרטיו הודפסו כבר בשיטת המיכון.

למרות שהתלוש־הירוק היווה התקד־מות רבה לעומת קודמו, ואיפשר לעובדים „לפענח“ ביתר קלות ובהירות את הישר־בי השכר ותוצאותיה, עדיין לא היה בב־חינת תוצאה אידיאלית: כדי להכינו היה נדרש כוח אדם גדול־יחסית; כשהיו מגי־עות לנמל מספר אניות בעת ובעונה אחת, היו נגרמים עיכובים בסיום הכנת התלוש.

אומות העולם. אם אני לא מצליח להגיע אליהם, שעה שאנו עוגנים ברוטרדאם, אני לפחות מטלפן אליהם. חוץ מזה שאני חב להם את חיי, הם אנשים מאוד נח־מדיים.”

ביתה של משפחת רוזלאר — הוריו של אורי רואל — שוכן באחד מרחובותיה השקטים והשלווים של ירושלים. זהו בית ספוג תרבות ונימוסין, האמון עלי הכנסת אורחים חמימה. זהו בית שכל אנשיו רוויים הינוך מוסיקאלי: האב, נוסף להיותו מומחה ללשונות קלאסיות, הוא גם מורה למוסיקה והשתתף בהזמורות שונות כנגן צילו. אורי עצמו מנגן על פסנתר, אלא שהנסיבות לא מאפשרות לו להיות בקר־בתו של פסנתר. בני רוזלאר לא המשיכו במסורת האקדמאית של ההורים: אורי הוא ימאי ואילו אחיו — טייס.

המסלול המקצועי ברור לו לאורי רואל: בעוד כשנה יירד לחוף, על מנת ללמוד ולעמוד בבחינות לקבלת סמיכות של רב־חובל. יש להניח, איפוא, כי בגיל 27 כבר יהיה בעל סמיכות של רב־חובל. תכניות מיוחדות אין לו לפי שעה. פרט, כמוכן, לבילוי חופשה נוספת בצילו של מפרש, על גבי סיפונה של יאכטה קטנה, בה ישמש „סקיפר“ ומלח פשוט בעת ובעונה אחת.

מה לעשות, — מחייכות עיני התכלת שלו — אני אוהב את היס...”

מאחר והשיטה החדשה תאפשר לנו־כות שהימאי את המס השנתי המדויק, ומאחר וגיל הימאי, מספר ילדיו ומספר הנתמכים משפיעים בצורה ניכרת על חישוב המס, הייתי מציע לימאים למלא בקפדנות את „טופס 101“ של מס הכ־נסה הנמסר להם בהתחלת כל שנת מס.

כמו כן הייתי מבקש להודיע על כל שינוי החל במצבם המשפחתי במשך השנה, כגון: נשואין, ילדים שנולדו, גיוס יל־דים לצבא. דבר זה ימנע בעתיד צורך „להתחשבן“ עם שלטונות המס. עם הגיעו ארצה יקבל כל ימאי את התלושים התור־שיים (או הדר־חודשיים) בצרוף ההמח־אות לכיסוי היתרה המגיעה לו.

התלוש לחדש עבודתו האחרון באניה יוכן בהתאם לדרי־ת ירידתו מהאניה (פיר־אוף) (טופס מס. 680), שבו יהיה נקוב הפסקת עבודתו באניה. טופס זה ימסר על־ידי הימאי במשרד לפקיד הממונה על כך.

הימאי יהיה זכאי לעיין בתיק החשבר־נות האישי שלו שבו יופיעו מספר ימי החופשה והשבתות העומדים לזכותו.

כדי לאפשר לימאים לקבל את הית־רה המגיעה להם ללא עיכובים, החלט לבצע תשלומים פעמיים בחודש, במקום פעם אחת, כפי שנהוג ברוב מקומות העבודה.

הייתי מציע לכן לימאים להמציא לנו־את ה„פיר־אוף“ מיד עם הגיעם ארצה. כדי לאפשר לנו לטפל מיד בהכנת החשבונ־תיהם.

'תל אביב' מצילה צוות הולנדי

זה היה ברביעי החדש יולי השנה, בשעה 03.12 ג.מ.ט. אניית המשא "תל-אביב" של החברה עשתה דרכה בים רוגע בדרכה לנמל הבית שלה, חיפה. לא היה דבר מיוחד אותה שעה בים הגדול שעה שזו עשתה דרכה במרחק של כ-25 מיל מהחוף האלג'ירי. מזגהאוויר היה נוח ופרט לראות לקיפה כלשהי לא היו בעיות מיוחדות. אותה שעה עמד על הגשר במש"מרת הקצין השני דן קורן. בשעה 03.12 הוא הבחין לפתע ברקטות אדומות צונחות לים ובאבוקת-יד בצד השמאלי של האניה. היו אלה קריאות-עזרה של ימאים המצויים במצוקה.

דן קורן לא התמהמה וחש מיד לתאור של רב-החובל יצחק הורוביץ, כדי להורידו על גילויו. תוך דקות ניצבו השנים על הגשר כשהם חרים אחרי סימונים נוספים. ואמנם, כעבור שניות מספר, הצליחו להבחין ברקטה נוספת, מהכיוון בו נורו הקודמות. הקברניט פקד לשנות כיוון ול-הפליג לעבר הסימונים — שבאו מצפון. מאותו רגע החלה פרשת הצלתם של ימאים מאניה טרופה בלביים, כשהכל מתנהל "ככתוב בספר", עד לסוף הטוב בנמל חיפה.

בהיותו על הגשר הועיק אליו רב החורבן י. הורוביץ את האלחוטאי אריה לוי ופקד עליו להאזין על גל המצוקה הבינלאומי, במטרה לגלות פרטים על מבקשי העזרה. ואמנם, מקץ כרבע שעה חזר אריה לוי הודיע כי קלט קריאת עזרה מתחנת החוף באלג'יר, לפיה שוקעת אניה בים וצוותה מבקש עזרה מידית. על פי הסימנים ששודרו מתחנת החוף נראה היה, כי "תל-אביב" נמצאת במרחק של לא יותר מ-25 מיל מהמקום שבו דרושה העזרה. תוך שעה וחצי ניתן היה להגיע למקום הטביעה אם תפתח "תל-אביב" את מהי"רות המירבית. לרגע חכך הקברניט: האם להפליג למקום, מבלי להודיע לתחנת החוף האלג'ירית, או להודיע כפי שמחייב הנהוג — שהרי דגל ישראלי מתנוסף על תורנה של "תל-אביב" ואילו אלג'יר היא מדינה עוינת. אך הירחורים אלה לא נמ-

כאשר נפרד רב החובל ההולנדי הנריק ואן-דרויג בלבביות בלתי רגילה מעל רב החובל הישראלי יצחק הורוביץ ומאנשי צוותו, היתה זו אחת מאותן הפרידות שאיש מן הנוגעים בדבר בודאי לא ישכחנה לעולם; מאותן פרידות החרוטות היטב בזכרוננו של אדם עד סוף ימיו. אך הבה נתחיל בסיפור מראשיתו ולא נקדים מאוחר למוקדם.

סירת הצלה של ימאי "דורט" נצמדה ל"תל-אביב".
The Crew of the M/V "DUURT" about to be taken from their lifeboat on to M.V. "TEL-AVIV".

הניצולים עולים על "תל-אביב".
The rescued crew boarding the M.V. "TEL-AVIV".

שכו אלא שניות, וכבר שידר האלחוטא על פי הוראת הקברניט, לתחנת החוף א העובדה ש"תל-אביב" מפליגה במהירות של 14 קשר ותהיה במקום הטביעה תו שעה וחצי.

אך לא היה צורך באותן 90 דקה מתוכננות. 33 דקות אחרי שהקצי"השן הבחין ברקטות העזרה, גילה על מכשיר המכ"ם שבאניה שלוש נקודות קטנות (שסימנו כלי שיט), ובעין אפשר הי כבר להבחין בכתם שמן גדול הצף ע פני המים. ב-04.08, ביום הששי, ה-4 ליו לי עצה "תל-אביב" והורידה המימ סירת הצלה כשבחוכמה הקצין הראשון מכוונאי, רב מלחים ושני אנשי צוות, ה נחפזו אל צבר כלי שיט קטנים, שהתנדד קלות בים — סירת-הצלה קטנה ושח רפסודות הצלה מגומי. הראות הגיעו למרחק של 3—4 מיל בערך, אך לעזרו המצילים הפציע השחר, דבר שהקל עליה: לא במעט. בשעה 04.08 יצאו המצילים לעבר שלושת כלי השיט שהמרחק ביניהם היה כמיל אחד, וכעבור 35 דקות, דהיינ בשעה 04.43, נמצאו כבר על סיפונה שו האניה "תל-אביב" 9 ימאים ו...כלב אחד כשהתברר כי כל הניצולים העלו לסיפון ואין יותר אחרי מי לתור, שונה הכיוון ו"תל-אביב" המשיכה בהפלגתה לעבר חיפה.

עתה ניתן לברר מי הם הניצולים שצי הסיופון ומה אירע לאנייתם. את הסיופון גולל בפני הקברניט הישראלי רב החובי של האניה הטרופה — הנריק ואן-צרויג שבוע ימים לפני כן יצאה האניה החר לנדית הקטנה "דורט" בת 860 טון ממל יוגוסלבי לעבר ווילס, כשעל סיפונה 300 טון קרביד. באותו לילה, אור ליום ששי בהיותה סמוך לחוף האלגיירי החלו הודי רים מים למחסני האניה. הקברניט ההולנדי די, שבפיקודו נמצאו 8 אנשי צוות — אחד אוסטרי, שני הולנדים וחמישה פורט טוגים — פקד להפעיל את המשאבות. אך אלו לא פעלו והיה ברור כי האניה אבודה. הקברניט ההולנדי פקד על אנשי צוותו לנטוש את "דורט". שעה לאחר מכן, כשאפס בדל-התקווה האחרון, נטש אותה אף הוא.

לא עברו דקות והאניה שקעה לתהום. בהותירה אחריה כתם שמן צף. 9 הימאים שניצלו זכו לקבלת-פנים אוהדת על סיפון "תל-אביב", שהיו בה אותה שעה 36 אנ-

הניצולים הראשונים הגיעו לסיפון מבטחים
The first of the crew members reach safety.

תגובות על הצלת "דורט"

חיפה, 6 באוגוסט 1969

לכבוד

רב חובל יצחק הורוביץ
כבר מאירוהף 8
קרית אליעזר
חיפה

א. נ.

קראתי את תמצית יומן האניה מיום 4.7.69 בקשר להצלת 9 ימאי האניה "דורט" ורצוני להביע את קורת רוחי על פעולתך ועל הצורה בה נעשתה פעולת ההצלה על ידך, קציניך וצוות האניה. כן ראוי לשבח הטיפול שניתן לצוות הניצולים ע"י צוות האניה. על הצלת היים בים מצווה כל ימאי והצלתו של צוות האניה "דורט" מהווה דוגמה טובה של קיום מצווה זו.

אודה לך באם תואיל להביא תוכן מכתבי זה לקציני וצוות א/מ "תל-אביב".

כה לחי,

אניות משא "אליס" בע"מ
י. רקנאטי

לכבוד

ר/ח יצחק הורוביץ
קברניט א/מ "תל-אביב"
באמצעות חברת "אליס"
חיפה

א. נ.

חובה נעימה היא לציין לשבח פעולה שהוכתרה בהצלחה כמו זו שבצעת יחד עם צוות אנייתך — ליד חופי — אלג'יר. הצלת צוות הספינה ההולנדית נעשתה — זאת למדתי מן היומן הרשמי — לפי מיטב המסורת הימית וכללי הימאות הטובה. קבל נא את איחולי וברכותי.

כבוד רב,

נמרוד אשל

מנהל אגף הספנות והנמלים

העתק:

חברת "אליס", חיפה.

הלא נכנעים

אוניית המשא „פלאינג אנטרפרייז“ הפליגה מנמל האמ-בורג בדרכה לניו-יורק בסוף דצמבר, 1951. היתה זו אוניה בת 6,700 טונה, שגילה שבע שנים בסך הכל, וציוותה היה מורכב מארבעים ספנים מנוסים. מטענה היה ברזל גולמי, קפה ועשרה נוסעים. רב החובל היה קורט קארלסן, בן שלושים ושבע, גבר שנתיבי האוקיינוס האטלנטי הצפוני היו נהירים לו בכל מזג אויר.

להשתלט על כל הכרוך במבצע ההצלה. בי 5 בינואר נורה כבל מ„טרמויל“ אל קארל-סן ודאנסי, והוחל בגרירה. „פלאינג אנטרפרייז“ התקדמה במהירות קטנה, אך קבועה, בעקבות „טרמויל“ בכיוון החוף האנגלי, וביום ב', 7 בינואר בערב, נאמד המרחק בינה לפאלמאות ב-120 מיל בלבד. המשחתת „וילארד קיית“ דיווחה: „ככל הנראה נבדק מדי שעתים עלידי רב החובל קארלסן, מר דאנסי, או שניהם. השלמתי העברת מזון בפעם השלישית ל„פלי אינג אנטרפרייז“ בשעה 2 בבוקר, בשעה שמתוס חיל האויר המלכותי טס מעליה.“ כן נמסר בדיווח, כי אוניית המשא נוטה בזווית 65 מעלות בנלים שנובהם עשרה רגל, וכי הדבר האט את מהירות הגרירה לשלו-שה קשרים בשעה. בשידור מספינת הנר, „טרמויל“ נאמר: „ביטחונו של קארלסן גובר ומצב רוחו מש-תפר משעה לשעה.“ למחרת, ביום ג', אחר שעבר עליהם יום

ככל שקרבה השנה החדשה, נקלעה האר-ניה לתוך סערה גוברת והולכת, שהיתה מן הזעפות ביותר שהתחוללו זה עשרים וחמש שנה. מהירות הרוח היתה שמונים מיל, וכאשר פנתה האוניה מולה, שטף אותה גל אדיר שהזיח בתוכה את המטען והיטה אותה אל צידה. ב-28 בדצמבר שידרה האר-ניה קריאת „ס.א.א.ס.“ ולמחרת היום, כאשר נטתה האוניה בזווית של 60 מעלות, ניתנה פקודת נטישה. הצוות וחנוסעים ניצלו בני-סיבות קשות ביותר עלידי אוניות שנענו לקריאת העזרה. היחיד שנשאר על סיפון „פלאינג אנטרפרייז“, בהחלטה נחושה שלא לנוטשה כל עוד היא צפה, היה רבי-החובל קארלסן.

בי 3 בינואר הגיעה למקום המעשה הגוררת הכריטית „טרמויל“, בפיקודו של רבי-החובל דן פארקר, ואך נעה באוניה הנטושה, קפץ מתוכה המלח קנת דאנסי, בן עשרים ושבע, והצטרף אל רבי-החובל קארלסן, שכן ברי היה שהוא לבדו לא יוכל

שי צוות רי-15 נוסעים, ביניהם ילדים. מש-נסתיימה פעולת-ההצלה, העירו את הטבת, אשר ניגש למלאכה ובעזרת ארבעה אנשי צוות כובדו הניצולים בכריכים טעימים, קפה חם, משקאות וסיגריות. לאחר אר-בעה וחצי שעות בסירות ההצלה טעם הכיבוד הזה לניצולים כפי שלא טעם להם מעולם. לאחר מכן סופקו להם בגדים, אלא שנעליים לקברניט ההולנדי — לא נמצאו. בגלל מידותיו הגדולות במיוחד.

שמונה שעות מהרגע שבו החלו המים לתדור למתסני האניה „דורט“ וארבעה וחצי שעות אחרי שנטושה, נמצאו אנשי צוותה על סיפון-מבטחים בדרכם לחיפה. יחד אתם נמצא גם „טורי“ — הכלבלב שנאסף עלידי הצוות בעת עגון האניה ההולנדית מנמל ונציה. הוא התחבב, כנראה, על אנשי הצוות והם החליטו לאמצו ככלב-האניה. בהריסם עוגן מנמל זה החוסף טורי (שפרושו בהולנדית „שובב“) אל הצוות כנוסע קבוע. רצה הגורל וכבר בהפלגתו הראשונה איבד את ביתו החדש, אך לא נעזב וניצל יחד עם אדוניו.

כבר בשעה הראשונה להיותם על טי-פונה של „תל-אביב“ שוחחו הניצולים באמצעות הרדיו עם בעל-האניה הט-בועה, שביקש להעביר תודתו לצוות הישראלי על פעולתו הנאה, והודיע כי הוא מתקשר מיד גם עם הנהלת „אליים“ בחיפה. כשנקשרה „תל-אביב“, ב-10 ליוני בשעות המוקדמות של הבוקר, לרציף הראשי מנמל חיפה, עלו עליה נציגי החב-רה כשברשותם כרטיסי טיסה לאמסטרדם והוראה לספק ליורדי הים הניצולים כסף וכל מה שדרוש להם. לזאת יש להוסיף את החלטתו של סגן המנהל, מר אליהו ברכה, לארגן לניצולים סיור בחיפה לפני צאתם לשדה התעופה בלוד, כדי „שיראו לפחות את המקום הקרוי חיפה, ויכירוהו מקרוב“.

רב החובל ההולנדי, הנריק ואן-דרויג, בן ה-38, זה חמש שנים שהוא מפקד על אניה. הוא ואנשיו נפרדו בתודה ובהת-רגשות ממצייליהם ויצאו לסייר בחיפה כאורחי אליים.

לאנשי „תל-אביב“ היתה פעולת ההצ-לה חוויה מרשימה. לרב החובל יצחק הורוביץ היתה זו פעולת ההצלה הראשונה שלו, אף כי את טעמה יכול היה להבין

(החטף בעמ' 24)

פינוי בנל ים

ביום ד', 16 ביולי, בשעה שש לפנות ערב, צילצל הטלפון בביתו של מפקח החברה בחיפה רב־חובל קושילביץ. על הקו היה הקצין הראשון של „תל־אביב“. הוא דיבר מעל סיפונה של האניה, אשר היתה אותה שעה בדרכה למלטה, כשהיא מרוחקת מחיפה 350 מילין.

לא ניתן היה לפנותם יחד עם האב והיה עליהם להמשיך עם האניה עד למלטה, משם חזרו ארצה בטיסה. בעוד חוזרת ספינת חיל־הים לחיפה, פנתה „תל־אביב“ להמשיך בדרכה המקור רית. כשאת מקומו של רב־החובל ממלא הקצין־הראשון.

ב־12 בצהריים הגיעה ספינת חיל־הים לנמל חיפה. מכונית אליים החישה את רב־החובל אל בית־החולים רמב"ם.

*

עד כאן — הסיפור הרפואי. מכאן ואילך מתבקשת תוספת קטנה: משפחתו של ימאי המתלווה אליו ועליה להפסיק את ההפלגה ולשוב ארצה במהירות. כיצד ניתן לחסוך את הנטל הכספי הרב הכרוך בכך? ברור, כי במקרה כזה המתואר כאן הייבת המשפחה לשוב ארצה בטיסה וכידוע זה ענין הכרוך במאות לירות.

חברת אליים דאגה גם למקרים מעין אלה. היא מחייבת את הימאי הנוטל את משפחתו. לעשות ביטוח מיוחד. המכ"ס הוצאות בלתי־צפויות להחזרת בני משפחתו בשעת צורך. התשלום שדורשת חברת־הביטוח לסוג זה של ביטוח הוא זעום־יחסית. וזו הפעם הראשונה שסוג זה של ביטוח „נוצל“ ע"י ימאי אליים. הכל מקוים כי הלבא יסיפו הימאים לשלם את הביטוח הנזכר מבלי „לזכות“ במימושו. אבל המקרה האמור מוכיח עד כמה חיוני הביטוח הזה. עד כמה צדקה החברה שחייבה את עובדיה הנוטלים עמם את בני משפחתם על האניה לכסות עצמם מפני מקרים כאלה. ואם היו כאלה, אשר רטנו כאשר נדרשו לשלם את הס"כום הפעוט, באה המציאות וטפחה על פניהם.

וכמאמר לשון־הפרסומת: מה שבטוח — ביטוח...

הקצין הראשון דיווח כי רב־החובל יצחק הורביץ הותקף בכאבים קשים ול־פיכך התקשרה האניה עם בית־החולים רמב"ם בחיפה. לפי כל הסימנים שנמסרו מהאניה לרופאים קבעו הללו כי רב־החובל סובל, כנראה, מהתקף במליות ויש להע־בירו בהקדם האפשרי לבית־חולים.

— מהי האפשרות המהירה ביותר כדי להוריד את רב־החובל מן האניה? שאל הקצין הראשון.

— הפנו את האניה חזרה לחיפה! — הורה ר/חובל קושילביץ.

בעוד „תל־אביב“ משנה את הקורס ומפנה את חרטומה חזרה לנמל־האם, התקשר ר/חובל קושילביץ עם מפקדת חיל־הים וביקש סיוע — אם אפשר לשגר לקראת האניה ספינה מהירה כדי להחיש את הבאתו של רב־החובל אל בית־החור לים. ממפקדת חיל־הים השיבו לו כי יבררו מה ניתן לעשות. כעבור זמן מה התקשר אחד מקציני החיל עם ר/חובל קושילביץ והודיעו כי ספינה מהירה ועליה רופא צבאי קיבלה הוראה לפנות לכיוון נתיבה של „תל־אביב“ ולפנות ממנה את רב־החובל לחיפה. בינתיים, באמצעות חיפה־ראדיו, הוקם קשר בין ספינת חיל־הים לבין „תל־אביב“ ומכאן ואילך לא היו זקוקות השתיים לתיווך מהחוף.

בשעה שתיים בלילה, אור ליום ה', נפגשו „תל־אביב“ וספינת חיל־הים היש־ראלי בלב ים. מאחר והים היה רוגש לא התקרבו השתיים אחת לשניה. רופא הס־פינה הגיע ל„תל־אביב“ באמצעות סירת־גומי, הועלה אל סיפונה, בדק את החולה והזריק לו זריקות־הרגעה להקלת יסוריו. באמצעות מיתקן מיוחד הורד רב־החובל אל סירת־הגומי וזו הביאתה אל ספינת חיל־הים. על סיפונה של „תל־אביב“ נות־רו אשחזר וילדיו של רב־החובל, אשר נילוו אליו במסע זה. בגלל הים הרגוש

נעלמו. כן חלו שינויים בריבונות על שט־הים, כגון בישראל, בניו פאונדלנד ובפור־מוזה — כל אלה מחייבים את שרטטי המפות לחזור ולעדכן את תוצרתם, והתהד ליד אינו פוסק לעולם.

דוגמה יפה לבעיות שלפניהן ניצבים שרטטי המפות נמצאה בפרשה מן המל־חמה העולמית השניה באזורי האוקינוס השקט. כאשר תוכנן שם הצבא האמריקאי פלישה לאיים מסוימים, נתברר כי לגבי כמה מהם כמעט לא קיימות מפות כלל, וצריך היה לבצע עבודות בראשית בעזרת תצלומי אויר והקירת אנשים שהתגוררו או ביקרו בעבר באותם מקומות. ברי, כי המפות ששרטטו היו מן הגורמים המכרי־עים בנייהול המסע המוצלח לכיבוש האי־זור מידי היפנים.

אנטארטיקה אף היא היתה משימה נכבדה לגבי שרטט המפות. חרף כל מה שהיה ידוע על יבשת ששית זאת כתר־צאה מעבודתם של חוקרים מפורסמים שונים. למרבה המזל, נתאפשר שיתוף פעולה בינלאומי במיפוי איזור קפוא זה והאוקינוסים סביבו בתחום זה מס־תבר, כי הידיעות הקלושות ביותר היו לגבי חופי של האוקינוס הארקטי, אולם הודות לשרות המיפוי של הצי האמריקאי נפתרה הבעיה. והמידע שנאסף עומד לרשות כל פונה.

אמנם, הים קל למיפוי מן היבשה. שהרי אין הוא משתנה באורח קיצוני משנה לשנה. אלא אם כן חלה בו, אי שם, התפרצות וולקנית. אולם אותם שינויים החלים בו בהדרגה בהשפעת סחף נהרות לא ייפסקו לעולם. כל עוד יורמו נהרות לתוכו. מוכן מאליו, איפוא, כי אין לך ימאי שלא יודה לשרטטי המפות על שהוא יכול לסמוך על המפות שהעמידו לרשותו מפות שהושקעו בהן הרבה עמל וזמן, מה־שבה ומיומנות.

„למאדים בבקשה...“

כש'הר-מירון'

חוצה את קו המשווה

היא באה. היא קרבה. כבדה וגיאונית, מכירה בערך עצמה, מסלסלת עשן קל, צופרת אר-תות לספינות הגרירה והני-תוב. כמעט ללא קצף היא חורי-שת את מימיה הרגועים של פיתחת הנמל.

הנה היא באה. הנה קרבה המיכלית. על רציף-הנפט ממתינים לה מעט סווא-רים ואנשי שרותים. קצת פקיד-רשות וכמה נשים האצרות בקרבן שמחת פני-שה צפוייה. קצת מופרשים טהקהל — אשה ושני ילדיה. ידיהם אחוזות בידיה. שותקים ניצבים הם מול מי הנמל המוג-נים, מול הרטומה הגובהני של המיכלית הקרבה בהדר של השיבות-עצמית. עומדים בדממה ושותקים את צעקת-הגיל: אבא! אבא מצוי למעלה. בגשר-הפיקוד. לא רואים אותו, אבל יודעים בדיוק היכן הוא ניצב. ויודעים שהוא רואה אותם. יודעים — שעל אף המרחק שבין פיתחת-הנמל לבין רציף-הנפט — הוא כבר יכול לזהות אותם. יודעים שאין לו זמן ויכולת לנעוץ בהם מבט ממושך, לסקור אותם סקירה אבהית ממושכת. מלווה בגלי המימות גואה. יודעים שעכשיו כולו ריכוז צונן בנתיב המוביל אל רציף-ההתקשרות ושמי-זוויות עינו הוא בוחן את מהלכיו של נתב-הנמל, שנטל ממנו לשעה זו את שרת-ההטטה. ויודעים, שעל אף כל זאת הוא מעיף מפעם לפעם מבט חפז לעבר הניצ-בים על הרציף וקולט את דמותם. על הסיפון המאורך, בחרטום ובורי-תיים, ניצבים המלחים, מוכנים להשליך את חבלי-ההתקשרות אל הרציפאים של-מטה.

אט-אט, זהיר-זהיר, קרב גופה הכביר של המיכלית אל רציף הבטון. צפירות מוחלפות בינה לבין הגוררת: קריאות ממרומי-הסיפון, תבלים אדירי-שחולת מוטלים מגובה הסיפון אל משטחו של הרציף. עוד רגע אפשר יהיה לעלות במע-לות הכבש. לחלוף על פני הסיפון המצונ-רה, לעלות במדרגות הפלדה התלולות אל אגף המגורים והגשר, לפרוץ לתאו הגדול של אבא וליפול בנרועותיו. הודש בלבד חלף מאז יצאה טכאן, מאותו רציף עצמו. המיכלית הזו, כשהיא כבדה בדלק-לבן. הודש בלבד חלף מאז ההיבוק האחרון עם אבא, מאז הניפונף העצוב לאנייתו החוסקת מן הנמל והמת-

באחד מימי ינואר חצתה „הר-מירון" את קויהמשווה בדרכה ממערב-אפריקה ליפאן. מאחר ורוב אנשי צוותה באותה הפלגה היו חסרים את ה„טיקטים" המסורתיים — המעיידים כי המחזיק בהם חצה אי פעם את הקו, עבר טבילה והוכנס בבריתו של נפטון — היתה זו הזדמנות לערוך טקס גדול, רב משתתפים ורב רושם. ואכן, טקס כזה נערך כדת-וכדין, כשמ"נצחים עליו ביד רמה „זאביים" ותיקים, עושי דברו ונציגיו החוקיים של נפטון. לטקס-ההטבלה קדמו תחרויות בין-מחלקתיות במשיכת-חבל, מרוצי-סקים, מרוצי-כפיות, שחייה, הורדת-ידיים וכו' וכו'. לאחר מכן חולקו פר-סים למצטיינים ונערכו חלטורות ספונטניות. היתה שירה בציבור, היו כיבוד ומשקאות, שתרמו להעלאת מצב-הרוח. באווירה עלוזה ובציפיה לאירועים דומים נסתיים ערב גדוש שמחה וחוויות על סיפונה של „הר-מירון".

ההמשך לא אחר לבוא. במסיבות רעים נוספות חולקו „תעודות-ההסמכה" לבאים בברית-נפטון. תעודות מקוריות אלו הוכנו ועוטרו כיד הדמיון הטובה בידי המכונאי השני יואל והגנר אפרים. „הר-מירון" עלזה וצהלה.

המיכלית באה

לי לומר, ההבדל הוא לא יסודי. יש הגי בלות בעישון. אסור להתחזק סיגריה בור ערת מחוץ לתאים. זה ממש נכנס לך בדם. אתה עומד לצאת החוצה. אתה מכבה את הסיגריה. אפילו כשאני מחוץ לאניה, על החוף, ועומד לצאת מבית כלשהו, אוטומטית אני מכבה את הסיגריה שלי. חוץ מהרגלי הבטחון המיוחדים, אין לך בעייה של מנופים, של סידור מטענים, התלות שלך בצוות החוף קטנה יותר, כי אתה טוען ופורק בעצמך. אינך צריך להשגיח על סווארים ולהתחכך אהם. בא שר לניווט, לתיפעול ולכל השאר. דומני שכמעט ואין הבדל בין שני סוגי האניות.

* *

מסע טמנה שבה ביום ביקורנו יצאה המיכלית בתחילת חודש יוני כשהיא עמוסה סוגים שונים של דלק מעובר. במסעה זה ביקרה בנמלים שונים בים התיכון.

— מה עושים בימים שהאניה עוגנת בנמלים השונים?

ונאה־קלסתר, כבן 22, אינו מן הוותיקים באלים ועדיין צעיר על פני הים. את בית־הספר לקצינים בעכו סיים ב־1965. לאחר שסיים את שרותו בחיל־הים, פנה אל צי־הסוחר.

— מדוע דווקא לאלים?

— אמרו שזוהי חברה טובה, מסודרת, עם יחס לאנשים.

הפלגתו הראשונה היתה כקדט על „תל־אביב“ לגולף וחזרה. ואז, לאחר חודש וחצי בים, ירד לחוף כדי להשלים את בחינות־הבגרות שלו. כשסיים את הבחינות, מקץ חודש, עלה לאניה אחרת של החברה ומיד בתפקיד של קצין שלי־שי. מקץ תשעה חודשים על הים קיבל את ה„טיקט“, ומאז הוא מפליג במיכליות.

הקיים הבדל ניכר בין השרות על אניה מטען רגילה לבין השרות על מיכלית? — אני אגיד לך, רוב ההפלגות שלי היו על מיכלית. מעט מאוד הפלגתי על אניה מטען רגילה ואיני מוסמך לעשות השוואות נחרצות. אבל עד כמה שמתר

רחקת בקורס צפון־מערב. אבל תמיד — אם לאחר שלושה שבועות ואם לאחר שלוש חודשים — תמיד מתחוללת בלב אותה ציפייה מתוחה. אותה התרגשות צובטת של טרם־פגישה, של טרם־חביקה, של טרם־קריאת־גיל: אבא!

המיכלית עומדת דוממת. עוד מעט ואפי שר יהיה לעלות אליי. אבא תחזיק בידו של אבא ותנעוץ בו את המבטים המיוח־דים שאומרים הכל. ואילו הילדים, לאחר שיהובקו וילוטפו בשערם וישאלו שאלות שיגרתיות וישיבו למקוטעין — יפנו אל המקרר החשמלי שבתאו של אבא וישלפו משם, מעשה בעל־בית, פחיות צוננות של קוקה־קולה. ולאחר שירוו את צמאונם ייצאו לבקר בתא־הגשר הנטוש, וחליפו ברכות עם מכרים מבין אנשי הצוות שייקרו בדרכם, יציצו בחמדה אל בריכת־השחייה, ישקיפו ממרומים אל אנשי הרציף, המ־חברים את צינורות־הדלק למלא את כרסה הריקה של המיכלית. המיכלית של אבא.

* *

קצין השלישי, אריה לוי, עורך סיור באניה עם קצין־המכס, סיור שיגי רחי, כפי שמחייבות התקנות. השלם של התברה — תיקו נפוח ממעטפות־תשלום, מקבלות ומיסמכים — הוא אותה שעה אחת הדמויות האהודות ביותר על הסי־פון. אנשי מחלקת הצוות מקבלים דר־חות, עורכים אילתורים מהירים, דואגים לאיים את מקומותיהם של הנשואים בחוף לחופשה. קצין המכס מסיים את סיורו החטוף ויורד לרציף. הקצין השלישי, אשר נילוה אליי, שב לתאו. הוא מציץ בשעונו בעצבנות: אשתו היתה צריכה להגיע לאניה וטרם באה.

— אתה מבין, הוא מתחייך כמתנצל — אנחנו נישואים רק שנה. חוץ מזה היא בהריון..

אריה לוי, יליד יוגוסלביה, גבר חסון

— זה בכלל לא איכפת לי, — מודיע הראשון — האניה של האבא שלי תמיד תהיה הכי טובה והכי גדולה.

— בואו נרד למטה, — מציע השני לישו — נבקש עוד קוקה-קולה.

בקול תרועה דוהרים הנואטטים בגרם המדרגות ופולשים בהמיה לחדרו של הקברניט. בנו של הקברניט, החש עצמו „מלך“, ניגש למקורד ושולף משם כמה פחיות של משקה צונן.

— כשאני אגדל, אהיה קפטן. — מר דיע אחד הנואטטים, המסתכל בחמדה במשקה הצונן הניצוק לכוס.

— של מיכלית? — שואלים אותו. — לא, — הוא משיב בכובד-ראש — של אנית קוקה-קולה...

* *

מחר היא תרים את עוגנה ותפליג מן הנמל, כשכרסה עמוסה באלפי טון נות של דלק-לבן. על הרציף יעמדה בין היתר, כמה מבני משפחות הימאים וינפנפו בידיהם ניפנופי פרידה.

אפשר שעל הסיפון, שעות על המעקה הרחב, ירכון קצין שלישי אריה לוי, אשר ישיב ניפנוף לרעייתו ויצעק אליה:

— שמרי על עצמך, שמרי על שניכם!

חברו מהרהר בדברים שנאמרו ואפ"ס טיר, לאחר מחשבה ממושכת:

— גם אבא שלי הוא הקפטן של האניה.

— לא נכון. — מתריס נגדו הראשון — לאניה יש רק קפטן אחד. וזה האבא שלי.

— טוב, — מתרצה חברו — האבא שלי הוא רק קצין. אבל עוד מעט הוא יירד לחוף ללמוד ויעשו אותו קפטן. ואז הוא יקבל אניה יותר גדולה ויותר חדשה מהאניה של האבא שלך.

לא שכחו לכתוב על גבי הוויתר את התאריך, לאות ולמוכרת כי את תוכנו שתו לכבוד תאריך מטויים מאוד. אשתו של לוי צוחקת נרגשת. בעלה חובק את כתפה בהרבה אהבה, בהרבה ריח. התגעגעה, ילדה? בטח שהתגעגעה. וכולם מחייכים בתבונה. אריה לוי שב ובוהן את כרסה של רעייתו. כל הכבוד לך, כל הכבוד! — הוא מצטחק בהרבה שביעות-רצון ואהבה. בעוד כך וכך הפלגות — יהיה כבר אבא.

* *

לא משעמם, בהחלט לא משעמם, — אומרים אנשי המיכלית.

יש סרטים, ששה סרטים לכל הפלגות. והסרטים, בתקופה האחרונה, משובחים ומשביעים את רצון הכל. יש שני מכשירי רי טלביזיה, הפועלים באורח תקין. בהתקרבם לחופי הארץ הם יכולים לקלוט גם את שידורי התחנה הישראלית. יש בריכת-שחייה ומרבים להשתכשך במימיה. יש גם ספרייה, אולם בניגוד למצב בא"ניות אחרות, דלת ספרייה זו במספר ספ"ר. ריה העובדה כי מיכלית זו היא, למעשה, אניית-קו, המאפשרת למשרתים בה להיות בבית לעתים קרובות-יחסית, תורמת ל„מוראל" הגבוה.

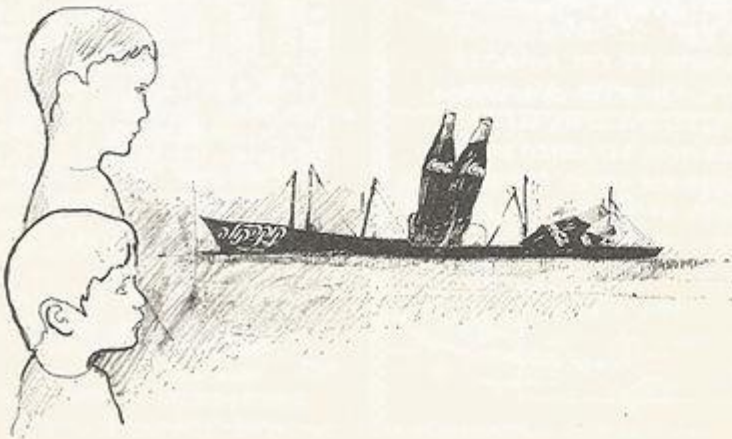
אם יש לך רב חובל טוב ואהוד וטבח משובח — הצוות שבע"רצון. שילוב מוצלח זה, של רב-חובל טוב וטבח מוכשר ויעיל מורם על נס בפי אנשי צוות המיכלית.

— קפטן קראוס הוא גבר לענין. גם איש מקצוע טוב וגם אדם סימפאטי. תענוג לעבוד תחת פיקודו. הטבח תורג'מן הוא מלך הטבחים. כל ארוחה היתה הנאה. אבל רק שהוא יורד עכשיו לאניה אחרת.

* *

המיכלית דוממת. בחשאי מתמלאת כרסה בדלק. על הגשר הנטוש ניצבים כמה ילדים שבאו להקביל את פני האביז שלהם, המשרתים על אניה זו. הם ממתין נים עד שאבא יסיים את עיסוקיו ויבוא אתם הביתה.

— זו האניה שלי, — אומר אחד מהנואטטים — האבא שלי הוא הקפטן.

לא בידיים ריקות באה. פרחים הביאה לו לאבא־לעתיד והוא טורח לסדרם בא־גרטל. קופסת קרטון גדולה הביאה לו והיא מלאה על גדותיה בעוגיות. מעשה ידיה להתפאר.

— היא מבשלת מאה אחוז ואופה כל־תי רגילה. — מצהיר אריה לוי ובוהן את רעייתו בגאווה.

את קופסת העוגיות מציבים על השול־חן וכל מי שנכנס לומר לה שלום. טועם. לפני ימים מספר, בהיותם בלב ים, חגגו אריה וחבריו שנה לנישואיו. עכשיו מספרים לה כמה ממשתתפי המסיבה את פרטיה. כיצד הרימו כוס לחייה ולשלומן של הרך שעוד יולד; איך הקליטו את כל הדברים שנאמרו באותה חגיגת־רעים עלי־זה ולבבית על גבי סרט ה־"טייפ", כדי שגם היא תוכל "להשתתף" באותה מסיבה בל־תי־נשכחת; איך הכריזו על פתיחת "ספר־משתתפים", בו התכבד כל אחד מן הנוכחים לרשום את דבריו וברכותיו. מישאו מוזכר את הבקבוק. שולפים מאי־אן בקבוק של שמפניה משובחת. ריק, כמובן. כילו את תוכנו באותו ערב נחמד. אבל

— האם אפשר לקרוא למיכלית הזו אניה מאושרת?

— אני חושב שכן. נושבת פה רוח טר־בה. הצוות, ברובו, הוא ישראלי ומרבית הורים הם מהוותיקים שבחברה ורב־החורבל קראוס הוא גבר נהדר, ממש תענוג לעבוד תחת פיקודו.

הנוכחים בתא מאותה חבורה מלוכדת של בוגרי עכו, מנענעים ראשם בהסכמה. — בקיצור. — אומר הקצין — השני ארנון קוריס, בעל רעמת השיער הבלונ־דיני — אניה טובה עם מצב רוח טוב והפלברה נשפכת כאן כמו מים...

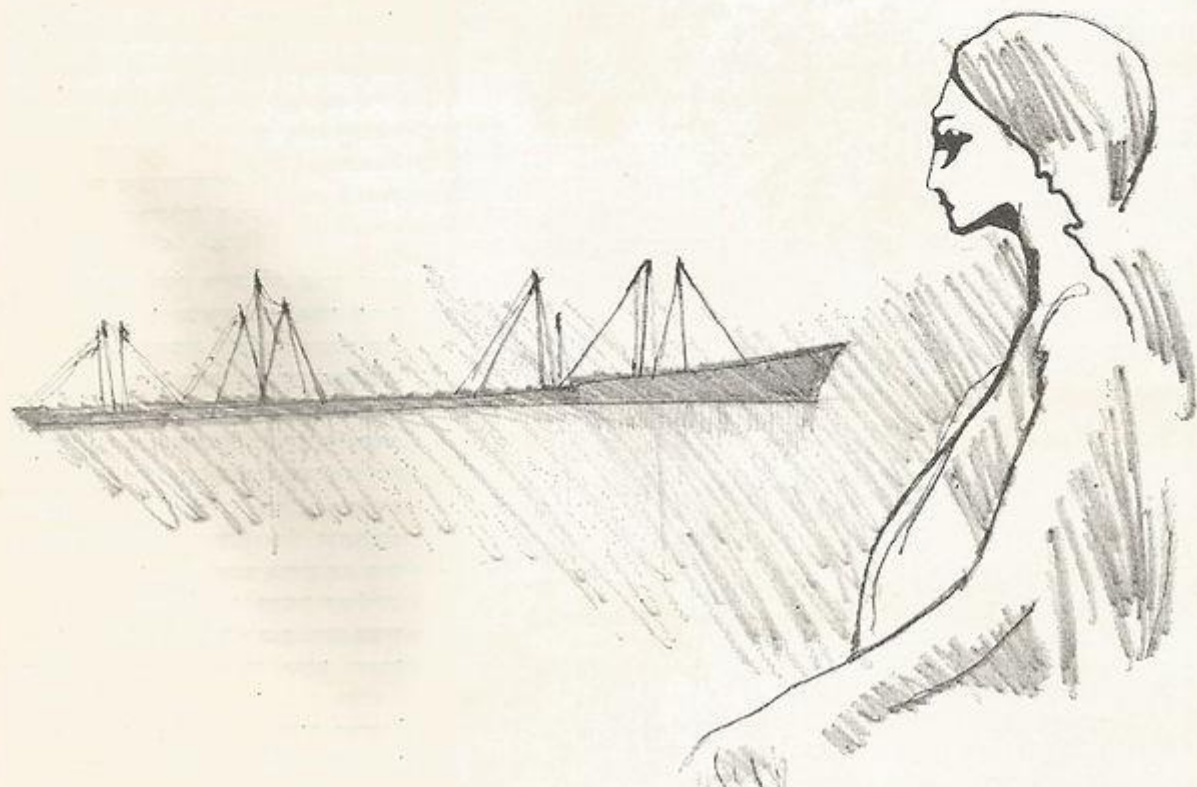
* *

מי שסיים את תפקידו נוטל את ה־"פס" וממהר לרדת. כיממה בלבד תעגון הפעם המיכלית בנמל־הבית שלה, וחבל על כל דקה.

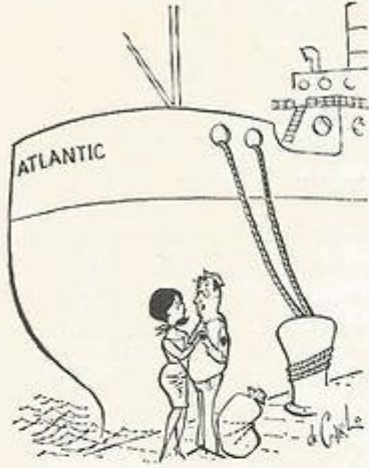
אל התא נכנסת אשתו של אריה לוי והוא מונק על רגליו וממהר לחפון אותה בזרועותיה. חיבוק ממושך, ממושך מאוד. לטיפות של רכות והמיייה. טוב שבאת כבר. התחלתי לדאוג. מה שלומך? ומה עם הבטן שלנו?

החברה קונים נעלים ובגדים. יורדים לחוף לאכול דגים ולשתות יין. שוכרים כרכרה ומטיילים ברחובות. אבל זה כמובן תלוי במי המדובר. כל אחד עם נטיותיו ותכניותיו. אני והחברים שלי נוהגים. בדרך כלל, לנצל שהות ממושכת בנמל לטיולים. שוכרים יחד מכונית ומשוטטים להנאתנו בזמני־הפנאי.

— אני והחברים שלי" — פירושו קבוצה מלוכדת של בוגרי בית־הספר הימי בעכו, שטמצא־שפה משותפת והם מהווים על המיכלית חבורה תוססת, המבלה בצור תא את השעות שמחוץ לעבודה, אם בזמן ההפלגה ואם בחופשות־החוף בחוף־לארץ. — המשותף לנו הוא החינוך והרקע, אף כי לא כולנו בני מחזור אחד. הצטרפו אלינו גם כמה צעירים, המשרתים על המי־כלית בתור קדטים. אין כמעט ערב שבו אנו לא מתאספים לבילוי בצוותא. כשיש איוז שהיא סיבה, עורכים מסיבה. לפע־מים משחקים גם קלפים, אבל לא על כסף ממש, אלא רק על סכומים סמליים. בקי־צור, משתדלים להעביר את הזמן בנעי־מות ככל האפשר ובשעת העבודה נוחנים כתף אחד לשני.

בראי עקים

התנשאי לי? אין לי עיין אשה בנמל זה..."

חודה לך יקרת..."

טוב אם את לא רוצה אותי יותר אז חני לי מלפונים של חברות שלך..."

בנקל אמנון
איוקוט שלום
ליפקינד דוד
פחטר גיורא
שרעבי יאיר
פדרמן מאיר
זגורי יצחק
ברקוביץ מיכאל
פרדי דוד
דיק אליאס
וסרמן אברהם
רוטבלט אהרון
גיל אפרת
דרימר הרמן
נידיץ משה
שלום שריד
קלר לודויג
קליינברגר יהושוע
בן חמו ציון
כהן משה
קרס גרשון

מגדרו

תעודות שמיכות נמסרו לאחרונה

לפודולי שחר — חובל ראשון
ליעקב מזרחי — עובד מנוע
מול טוב לבר המצווה של הבן למכונאי
ראשי קלמן פולק.
בברכת הצלחה בבחינות לרב חובל למר-
קו מוסקוס ולאריך שאול.
בברכות להחלטתו של מלח כשיר הנרי
פינטו.

היתרי הפלגה שהוצאו לאחרונה על ידי
משרד התחבורה.

אמבר סבה — חובל שני
משעלי מאיר — מלח כשיר
וייס משה — חובל שלישי
נבון אורי — חובל שלישי
ארקאב אית — מכונאי שני
אבנר נתנאל — חובל שני
מיכאל שולר — מכונאי ראשון
מרקוביץ ליאון — חובל שלישי

ברכת "עד מאה ועשרים" שלוחה לבעלי יום
ההולדת הבאים

מיכרובסקי הינרייך	צוקרברג אריה
פידל ירוסלב	לוסטמן זאב
אילן דרס	עזיה ראובן
בן חיים אליהו	דמיאני ברנרד
צבי יוסף	סנטו יואב
זיידנברג חיים	ונה אבינועם
דהאן מסעוד	נובק דניאל
ביטון אברהם	אפטקר ציון
ארמנד ממן	שחר מנשה
פלד חיים	מרקוביץ ליאון
מוסקו נלו	פודולי שחר

מלך סוף

להולדת הבת — למרדכי בן דוד, מלצר,
א/מ, "הריסיני".
לנישואיהם של —
שחר פודולי חובל ראשון
אבודסיס ארמנד

...חברה, תראו זהה אמא שלחה לי..."

...איוה ביש מול — אני אלרגי לדגים..."

נתיבים רחוקים

א/מ „ערד“: הפליגה מחיפה להספנה בקאר דיו שבספרד ומשם לארה"ב לטעינת מטען גרעינים המיועד לחיפה.

א/מ „הריאדור“: לאחר סיום טעינת מטען בנמל הואסקו שבצ'ילי, הפליגה לנמל פורויאמה (יפן) לשם פריקה ומבדוק. האניה תפליג עוד שלוש הפלגות בין צ'ילי ויפן.

א/מ „הריבשן“: לאחר סיום פריקה מטען בנמל ברמרהאבן שבגרמניה, תפליג ליעד שטרם נקבע.

א/מ „הריבוקר“: הפליגה בנמל פולריבר שבארה"ב ליעד שטרם נקבע.

א/מ „הרינען“: הטעינה בנמל פורט אוף ספיון מטען המיועד לנמל מוביל שבארה"ב, משם תפליג ליעד שטרם נקבע.

א/מ „הריכרמל“: פורקת בנמל בומבני שב- הודו מטען של אורז בשקים. משם תפליג ליפן.

א/מ „הריקסטל“: תטען בנמל סידני שבאוסטרליה מטען של חיטה שיפורק בנמל אמסטרדם שבהולנד.

א/מ „הריגלבווע“: הטעינה בנמל ניו אור- ליאנס מטען של חטה המיועד לפוארטו קבלו שבונצואלה.

א/מ „הריגלעד“: הפליגה בנמל סינגפור להונג קונג ומשם תפליג ליפן לפריקת מטענה.

א/מ „הריטייון“: הטעינה בסידני שב- אוסטרליה מטען גרעינים שיפורק באמסטרדם, הולנד.

א/מ „הריטייון“: תמשיך בהפלגותיה בין מרדלאפלה שבארגנטינה ובפרוור שבצ'ילי.

א/מ „הריטיג“: הטעינה בנמל מוסמדס שבאנגולה מטען עופרות המיועד לאמ- סטרדם.

א/מ „הריטיג“: לאחר סיום פריקה ברור- טרדס ובמוסז'ואן שבנורבגיה, הפליגה לטרינידד לטעינת מטען שיפורק באחד מנמלי ארה"ב. שם תטען מטען מלא של גרעינים המיועד לחיפה.

א/מ „הריטבור“: הטעינה בנמלי ניראהבן ובוסטון מטען של גרוטאות המיועד לאיזמיר שבתורכיה. לאחר מכן, תגיע לנמל אשדוד לטעינת מטען מלא של אשלג שיפורק בשני נמלים בחוף המזרחי של ארה"ב.

א/מ „תליאביב“: לאחר סיום טעינת מטען חיטה בנמל קורפוסקריסטי, הפליגה לנמל חיפה לשם פריקה. האניה תפליג מחיפה לארה"ב לטעינת מטען נוסף של גרעינים המיועד לחיפה.

„תליאביב“ מצילה — המשך מעמ' 9

אולי טוב מאחרים: לפני שנים, על סיפן נה של אניה אחרת, עוד לפני שהגיע לדרגת רב-חובל, היה הוא עצמו ניצול שנעזר בימאים אחרים.

מסתבר, כי פרט ל„תליאביב“ פנו למ- קום הטביעה גם שתי אניות רוסיות שהיו באיזור. אך כיוון שהיו מרוחקות יותר — הגיעה „תליאביב“ ראשונה. גם אניה צר- פתית שהיתה באותו איזור קלטה את קריאות העזרה ומאוחר יותר התענינה בגורלם של קוראי-העזרה.

כשירדו הנריק ואן-דרויג ואנשי צוותו מ„תליאביב“ באה לסימומה דרמה קטנה שנתחוללה בלב ים ואשר הוכיחה שוב את אחוזת הימאים, החשים איש לעזרת אחיו וממלאים בכך את הצו העליון המוטל על כל ימאי.

דאר אלבטרוס — המשך מעמ' 15

סיכויי מציאתם על ידי אנית ציד לווייתנים, ונשום כך יצאו לזרעם המסוכנת באוקיינוס הסוער והבוהני, מעולם לא הגיעו למחוז חפצם, מהלך כמאה קילומטר מן האי קושוס. כיצד ירדו במצולות ומדוע, זאת אין לדעת. ברי כי אילו נשארו במקום מקלטם הראשון עוד כמה חדשים, היו ניצלים. אולם הם לא ידעו זאת.

„מוארטה“ הפליגה מיד לפוזסיון, אולם אנשיה לא מצאו באי זה זכר לשלושה-עשר הניצולים. משם הפליגה האניה לאי איסט, שבו חנו אז צייד לווייתנים אמריקניים שבו עות אחדים, אולם הללו לא יכלו לשפוק אור כלשהו על אנשי „טאמאריס“ הנעדרים. צוות ההצלה הצרפתי ביקר גם בשאר איי הקבוצה, אולם ללא שום.

בתולדות התקשורת הימית נרשם המקרה של „דואר האלבטרוס“ שבו השתמשו ניצולי „טאמאריס“ כאחד המופלאים ביותר, מה גם שהעוף העביר את השדר שהוצמד אליו תוך זמן קצר ביותר, ובזכותו היו השלושה-עשר ניצלים באמת, אלמלא החלטתם הנורלית בישת המול להעתיק את המחנה שלהם מאי אחד למשנהו.

מוזנו של מלח — המשך מעמ' 17

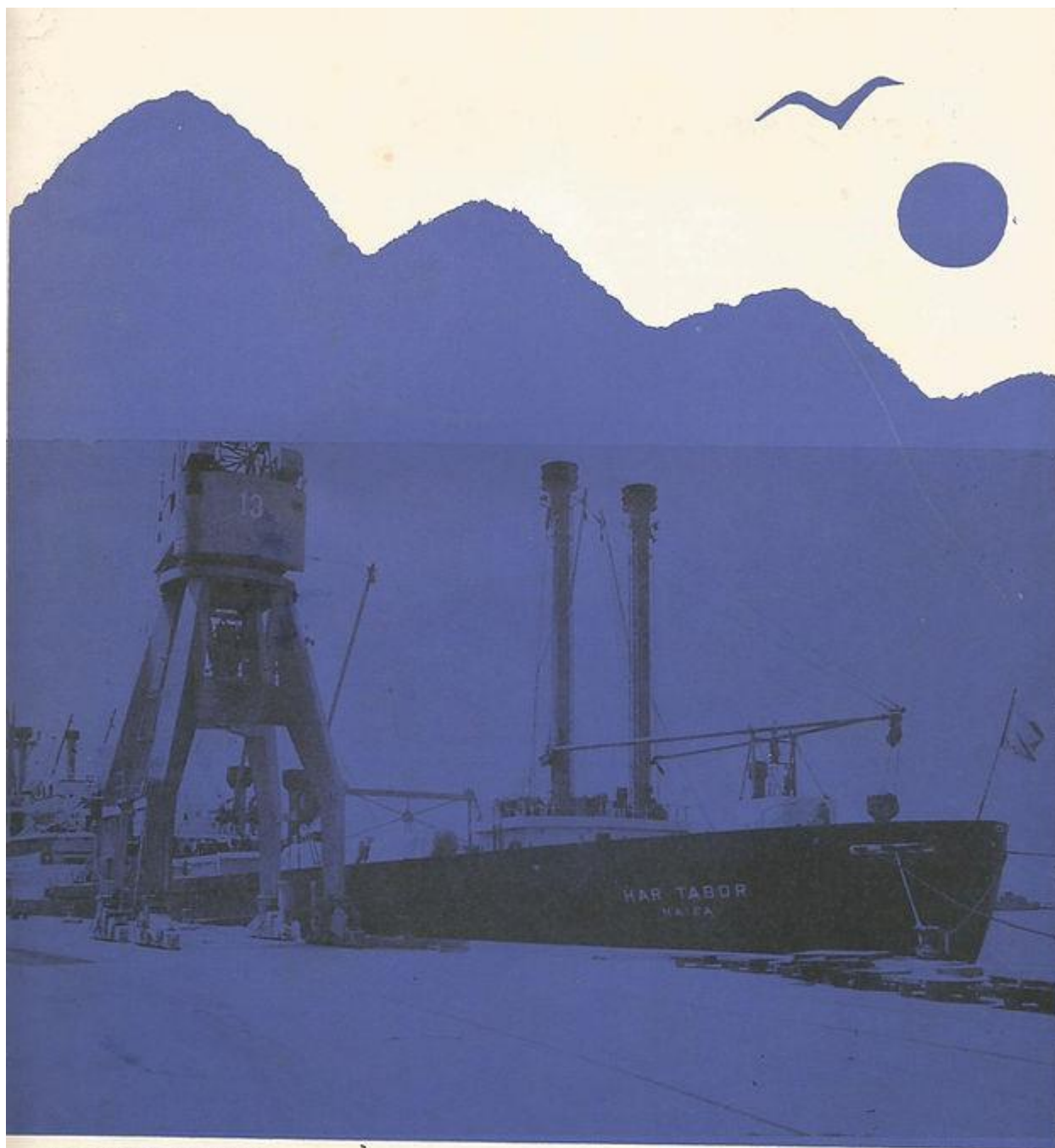
נעשו תופעה רוחת החל מן התקופה הוויקטוריאנית, ואיפשרו הנהגת שיפורים במזון הימאים. מעניין כי נמצאו ימאים ותיקים רבים, שהורגלו במזון הגרוע ולא קיבלו באהדה את השיפורים שהונהגו בו. בשנות העשרים של המאה הנוכחית, עדיין נמצאו יורדי ים שהעדיפו את הביסקווי- טים ואת הבשר המומלח.

בימי מלחמת העולם הראשונה, עדיין כללה מנת המזון היומית של הצי הבריטי ליטרת לחם. אולם ירקות וגיוון ניכר במ- זון באו תחת הבשר המומלח והלחם הגו- קר. בעד ליטרת ירקות טרשים קיבל הימאי הצי ליטרה בשר טרי ו-4 אונקיות סוכר, ובנוסף את משקה הרום המסורתי, בכמות של 2 אונקיות.

בימינו נשתפר מוזנו של יורדי הים עד שמיגבלותיו היחידות כרוכות אך ורק בענינים שבטעם אישי. אולם בימי מל- חמת העולם השניה אירעו בצי האמריקאי מקרים של החרפת מצב התזונה. מבצעים שנעשו הרחק מן הבסיס יש שהביאו לירידה ברמת התזונה. בשיריה אחת שעשתה דרכה באוקיינוס השקט, נאלצו האנשים להזון על אורז בלבד, שנאכל מבושל, מטוגן ומעוך. באניות אחרות הופיעו תולעים בקמח, והמלחים אניני הטעם פלו אותם כבעבר מן הלחם אחר שנאפו בתוכו. צוותי הנהגות הקטנות סבלו יותר מכל. נחתות אלו נפרדו מאנ- יותיהם למשך תקופות ארוכות ואנשיהן נאלצו להתקיים על מנת חירום או לחור על מטבחי אניות הסוחר ולבקש מתנות מזון. ואף על פי כן, בהשוואה למצב בעבר, מסתבר שחלה התקדמות כלשהיא בעולמנו: במלחמות הקודמות נתעורר לא אחת צורך לטרק באניות סוחר בחי- פוש אחר מלחי צי שערקו מאניותיהם כדי להנות מארוחה הגונה.

לכבוד מר קשתי
מוכיל משרד הבטחון
משרד הבטחון הקריה תליאביב
א.נ.

הנדון: תרומת אנשי צוות ט/ק „סמסון“
הרינו מתכבדים לצרף בזאת המאהה בנקאית מס. 131034 ע"ס — 385 ליי-
המהווה את תרומת אנשי צוות המיכלית שלנו לרכישת פאנטומים.
ר/ח האניה שקיבל כתשורה בקבוק ויסקי גדול, מסרו להגדלה לצוות האניה
והכנסו להגדלה הסתכמו ב-385 ליי.
נודה לכב' באם יואיל לאשר קבלת ההמאהה הנ"ל.
בכבוד רב.
אניות משא „אליים“ בע"מ
מ. ברלב

"HAR TAVOR" AT HOME

After three years of absence, the M/V "Har Tavor" arrived to Haifa. During this period she visited 77 ports in 4 continents.

"הר תבור" בנמל חיפה

לאחר שלוש שנים רצופות בהן לא פקדה את נמל הבית הניעה "הריתבור" לחיפה. באותן שלוש שנים ביקרה ב־4 יבשות ופקדה 77 נמלים.

EL YAM LOG

MAGAZINE FOR SEAGOING AND SHORE PERSONNEL
OF CARGO SHIPS "EL YAM" LTD.

No. 28

Autumn 1969

Printed in Israel